

Warszawa, 2 listopada 2022 r.

KRASP/202/2022

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

dziękujemy za możliwość spotkania i przedstawienia problemów szkolnictwa wyższego, wynikających z obecnej sytuacji geopolitycznej i ekonomicznej. Proszę pozwolić na podsumowanie naszych postulatów.

Podstawowym problemem, który obecnie napotyka szkolnictwo wyższe w Polsce, jest niski poziom finansowania, szczególnie w postaci subwencji dla uczelni publicznych, oraz niskie wynagrodzenia powodujące nieatrakcyjność kariery akademickiej. Stąd, w związku z ważącym się kształtem ustawy budżetowej na rok 2023, postulujemy zatem:

1. Zwiększenie wynagrodzeń od 1 stycznia 2023 roku łącznie do poziomu 17,2% w całym szkolnictwie wyższym i nauce finansowanym z budżetu państwa w odniesieniu do poziomu wynagrodzeń przed zrealizowaną już w 2022 roku podwyżką o 4,4%, zamiast planowanych 12,2% od 1 maja 2023 roku. Szacujemy, że całkowity koszt podwyżek wyniesie ok 2,4 mld zł, co wymaga zwiększenia budżetu na ten cel o ok. 1 mld zł.
2. Zwiększenie już od stycznia 2023 roku minimalnego wynagrodzenia profesora o co najmniej 17,2%.
3. Zwiększenie budżetu na szkolnictwo i naukę w takiej kwocie, aby subwencja przekazana uczelniom w 2023 roku wzrosła łącznie do 18,7 mld zł zamiast planowanej kwoty 17 mld zł.

Biuro KRASP**Uniwersytet Warszawski**

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodniczący KRASP

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk
Rektor Politechniki Śląskiej
president@krasp.org.pl

4. Przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na tworzenie i utrzymanie infrastruktury badawczo-dydaktycznej, w szczególności Specjalnych Urzędów Badawczych i infrastruktury informatycznej.

Szanowny Panie Premierze,

uzasadniając nasze postulaty pragniemy podkreślić, że są one zgodne z przyjętą w bieżącym roku przez rząd Polityką Naukową Państwa (PNP), w której stwierdzono m.in. że „stały wzrost nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę stanowi niezbędny warunek rozwoju tego systemu, a w konsekwencji rozwoju państwa”. Jednym z priorytetowych działań państwa jest „zwiększenie atrakcyjności kariery w systemie szkolnictwa wyższego i nauki”. Natomiast obecnie wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym i nauce nie są konkurencyjne w stosunku do sfery gospodarki i powodują coraz intensywniejszy odpływ z jednostek szkolnictwa wyższego głównie najbardziej wartościowych, młodych i zdolnych ludzi. Kariera naukowa jest nieatrakcyjna dla wielu młodych ludzi ze względów ekonomicznych. Obecnie planowane podwyżki wynagrodzeń są bardzo ważne dla społeczności akademickiej, ale ich poziom jest już nieadekwatny do poziomu inflacji i rosnących kosztów życia, co powoduje ogromną frustrację oraz zniechęcenie w środowisku akademickim. Grozi to nadchodzącą zapaścią w szkołach wyższych i nieodwracalnymi zmianami, których skutki zarówno uczelnie, jak i państwo, będą odczuwały przez co najmniej najbliższych kilkadziesiąt lat.

Dziękujemy za dotychczasowe rozwiązania systemowe rządu, które umożliwią utrzymanie tegorocznego poziomu kosztów energii w roku 2023. Brakuje jednak wciąż ponad 1,8 mld zł w skali całego szkolnictwa wyższego dla utrzymania obecnego stanu funkcjonowania uczelni publicznych, a podobne problemy występują także w uczelniach niepublicznych. Uczelnie podejmują liczne działania zmierzające do optymalizacji i ograniczenia kosztów funkcjonowania, w tym do zmniejszenia zużycia energii. Jednak możliwości takich działań w publicznych instytucjach nie nastawionych na zysk, w których zdecydowana większość przekazywanej subwencji przeznaczana jest na pokrycie kosztów zbyt niskich wynagrodzeń, są zdecydowanie ograniczone.

W kontekście podniesienia płacy minimalnej w gospodarce do kwoty 3 490 zł od stycznia i 3 600 zł od lipca przyszłego roku zasadnym byłoby podniesienie wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym i nauce już od stycznia 2023 roku, tak jak zrobiono to w oświacie. Doceniamy rolę wzrostu płacy minimalnej, jednak przy braku stosownych regulacji także innych wynagrodzeń,

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

tel.: 22 55 20 352

biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodniczący KRASP

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk

Rektor Politechniki Śląskiej

president@krasp.org.pl

ma ona wpływ na dalszy spadek prestiżu zatrudnienia w uczelniach. Każdy miesiąc opóźnienia realizacji podwyżek wiąże się z kolejnymi odejściami z pracy, a jej koszt finansowy do poniesienia od 1 stycznia 2023 roku jest nieporównywalnie mniejszy od kosztów społecznych, wynikających z nadchodzącej zapaści w środowisku akademickim.

Problemem jest jednocześnie zapewnienie odpowiedniej struktury płac oraz stypendiów doktoranckich, co wymaga podniesienia minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora. Przy obecnym jego poziomie wynoszącym 6 410 zł minimalna płaca asystenta (niejednokrotnie ze stopniem doktora i pokaźnym dorobkiem naukowym i wdrożeniowym) od lipca będzie niższa od minimalnej płacy w gospodarce.

Nieatrakcyjne stały się także stypendia w szkołach doktorskich. Podczas tworzenia przepisów ustawy PSWiN przyjęto, że ich wysokość przed oceną okresową wynosi 37% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora i w 2018 roku ustalono je na poziomie bliskim płacy minimalnej w gospodarce. Przy braku możliwości zatrudniania doktorantów w działalności badawczo-dydaktycznej w uczelni miało ono zapewnić im możliwość pokrycia podstawowych kosztów życia i zamieszkania. Wielkość ta nie była jednak waloryzowana od 2018 roku i jest obecnie bardzo niska. Skutkiem tej sytuacji jest zmniejszająca się liczba dobrych kandydatów do realizacji prac doktorskich. Grozi to niedoborami wysokokwalifikowanej kadry w szkolnictwie wyższym, nauce i gospodarce. Z problemami wysokich kosztów życia mierzą się także studenci wszystkich polskich uczelni, co podnosiliśmy w opublikowanym stanowisku KRASP.

Dziękujemy bardzo za możliwość przedstawienia naszych wybranych problemów i prosimy o zrozumienie oraz podjęcie stosownych działań. Zaznaczamy jednocześnie, że jesteśmy świadomi trudnej sytuacji gospodarczej, stąd nasze postulaty ograniczamy obecnie do minimum, które nie tyle pozwolą na rozwój, ale zwiększą szansę na zahamowanie niekorzystnych, trudnych do naprawy strat (zwłaszcza kadrowych) w polskich uczelniach i instytutach badawczych.

Z wyrazami szacunku,



Przewodniczący KRASP
prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

tel.: 22 55 20 352

biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodniczący KRASP

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk

Rektor Politechniki Śląskiej

president@krasp.org.pl